

Kansanopistojen vapaan sivistystyön kieli- ja kulttuurikoulutus on tehokasta ja tukee oppimisvalmiuksien kehittymistä

OECD julkisti 5.9.2018 raportin, jossa arvioidaan suomalaisen kotoutumispolitiikan onnistumista. Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen nosti kolumnissaan 5.9. esille yhtenä keskeisenä kotoutumispolitiikan viimeaikaisena toimenpiteenä vapaan sivistystyön oppilaitosten sivistystehtävän maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi.

Pääministeri Sipilän hallitus päätti puolivälitarkastelussaan huhtikuussa 2017, että osana osaamisen ja koulutuksen kärkihanketta 3 ”Nopeutetaan siirtymistä työelämään” luodaan uusi maahanmuuttajien tarpeisiin vastaava koulutusmalli vapaan sivistystyön toimintana. Linjauksen mukaan koulutuksen valtionrahoitus on sata prosenttia niiden henkilöiden osalta, joilla koulutus on hyväksytty kotoutumissuunnitelmaan.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat ottaneet maahanmuuttajat tärkeäksi koulutuksen kohderyhmäksi ja vastanneet laaja-alaisesti ja pitkäkestoisesti koulutustarpeeseen. Oppilaitoksiin on kehittynyt maahanmuuttajien koulutuksen järjestämisen erityisosaamista. Kansanopistoyhdistys ja Bildningsalliansen painottavat, että maahanmuuttajien kotoutuminen on keskeinen osa vapaan sivistystyön koulutus- ja sivistystehtävää ja uuden 100 % valtionrahoituksen toteuduttua vuoden 2018 alusta on maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen toteuttamiseen saatu yhä paremmat mahdollisuudet.

Opetusministeri Grahn-Laasonen painottaa kolumnissaan, että maahanmuuttajien polut koulutukseen ja työelämään ovat edelleen liian hitaita ja tehottomia. Liian usein maahanmuuttajat joutuvat odottelemaan sopivaa koulutusta tai aloittamaan epätarkoituksenmukaisen koulutuksen. Kansanopistojen monipuolinen maahanmuuttajakoulutusten tarjonta mahdollistaa maahanmuuttajien opintojen henkilökohtaistamisen ja tarkoituksenmukaisten opintoryhmien löytymisen. Opistot voivat tarjota maahanmuuttajille erilaisia, yksilöllisiä tarpeita huomioivia, katkeamattomia koulutuspolkuja Suomeen tulosta työelämään siirtymiseen saakka.

OECD kiinnittää erityistä huomiota pienten lasten äitien koulutusmahdollisuuksiin ja kotoutumiseen. Suomessa todetaan olevan erityisen suuri ero kantaväestön naisten ja maahan muuttaneiden naisten koulutusmahdollisuuksissa ja siten koulutustasossa. Kansanopistoyhdistys ja Bildningsalliansen katsovat, että maahan muuttaneiden naisten tulee saada pitkäkestoista ja jatko-opintomahdollisuuksia edistävää koulutusta. Myös kotoutumissuunnitelma-ajan ohittaneiden koulutuspalvelut on turvattava. Tämä koskee etenkin pitkään kotona olleita äitejä. Tällä hetkellä vapaan sivistystyön 100% rahoitus koskee vain kotoutumisajan opintoja.

Mahdollisimman pian maahan tulon jälkeen aloitetut opinnot ja hyvin rakennetut koulutuspolut nopeuttavat maahanmuuttajan kotoutumista, sijoittumista ammatillisiin ja yleissivistäviin koulutuksiin sekä siirtymistä työelämään. Vapaan sivistystyön maahanmuuttajakoulutuksissa yhdistyvät maahanmuuttajien kulttuurisen integroitumisen tukeminen ja kielen oppiminen. Hyviä tuloksia on saatu esim. kansanopistojen Nutukka-ohjelmasta, jossa nuoret (16-17 v) ilman huoltajaa tulleet turvapaikanhakijat pääsevät pian Suomeen tultuaan tuettuun asumiseen ja kotoutumisvalmiuksia tukevaan koulutukseen. Noin kahdeksan kuukauden kuluttua maahan tulon jälkeen 20 % oli saavuttanut puhumisen osalta suomen kielen taitotason B1.1 ja noin 30 % oli saavuttanut kaikilla kielitaidon osaamisalueilla A2.1-A2.2. Mikä tärkeintä 90% nuorista oli saanut ystäviä opiskelun aikana. Kaikille tehtiin jatko-opintosuunnitelma. 95% opiskelijoista koki, että heillä on tulevaisuudessa hyvät mahdollisuudet opiskella ja tehdä työtä Suomessa.

Olisi tärkeää, että yksilön kotoutumista koskevat päätökset tehdään yksilön omiin valintoihin perustuen vankassa yhteistyössä alueen koulutusta- ja ohjaavia palveluja tuottavien toimijoiden kanssa. Koulutustoimijat tulee ottaa mukaan kotoutumisen suunnitteluun. Maahanmuuttajien kotoutumis- ja muun koulutuksen tulisi rahoituksenkin osalta muodostaa kokonaisuus eikä sitä tulisi hajottaa eri hallinnon aloille. Maahanmuuttajien koulutus pitäisi toteuttaa pääsääntöisesti valtionosuuskoulutuksena. Koska kyse on pääosin aikuisista ja myös perheellisistä ihmisistä, toimeentulon varmistaminen on koulutukseen osallistumisen edellytys.

Vapaan sivistystyön maahanmuuttajakoulutus tarjoaa joustavia koulutuspolkuja, jotka huomioivat niin yhteiskunnan, työelämän kuin yksilön tarpeet ja tukevat maahanmuuttajien kokonaisvaltaista kotoutumista. Kansanopistoilla on valmiit rakenteet maahanmuuttajakoulutuksen toteuttamiseen ja opistojen panosta kotoutumisen edistämiseksi kehitetään jatkuvasti yhteistyössä viranomaisten, työelämän ja järjestöjen kanssa. Vapaan sivistystyön mahdollisuudet kotoutumisen tukemisessa tulisi hyödyntää täysimääräisesti.

Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry
Bildningsalliansen rf

Lisätietoja:

Kansanopistoyhdistys, toiminnanjohtaja Tytti Pantsar, 044 5318000, tytti.pantsar@kansanopistot.fi

Bildningsalliansen, verksamhetsledare Henrika Nordin, 044 3531813, henrika.nordin@bildningsalliansen.fi